

Ako vytvoriť školský podcast?

Martina Vojtušová

ZŠ s MŠ Oščadnica 1374

Metodika je výstupným dokumentom projektu Knižní influenceri, ktorý realizuje Základná škola s materskou školou v Oščadnici.

Školský podcast Život s knihou vznikol vďaka nadšeniu našich žiakov a podpore ich rodičov.

Za metodickú, odbornú a finančnú pomoc ďakujeme:

- Komenského inštitútu,
  - Školiacemu mediálnemu centru a
  - Rade rodičov pri ZŠ s MŠ Oščadnica 1374.
-

Téma podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Čo baví mňa ako učiteľa?
- Čo baví deti?
- Kde sú prieniky?
- Aký cieľ má podcast plniť (zabaviť, motivovať, naučiť, alebo všetko dokopy)?

Ako sme to urobili my?

Na začiatku projektu som si položila otázku: "Ako žiakom ukázať, že čítanie nemusí byť záležitosťou minulého storočia?"

Dnešné deti sú zvyknuté na influencerov, ktorí ich presviedčajú o užitočnosti všetkého možného. Prečo by ich influencer nemohol presvedčiť o užitočnosti čítania?

Vedela som, že v triede mám všetky typy čitateľov - od nadšených až po odradených a rezignovaných. Projekt som chcela postaviť na nadšených čitateľoch, ktorí sa stanú knižnými influencerami a budú vplývať na spolužiakov. Téma pre podcast teda bola jasná. Knihy.

Od začiatku však bolo dôležité, aby deti hovorili o knihách, ktoré sa zapáčili im samým - bez ohľadu na to, čo si myslia rodičia alebo učitelia. Len tak sa môžu stať skutočnými knižnými influencerami, ktorým spolužiaci dajú šancu.

Kde nájdem informácie pre svoj podcast?

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Je zvolená téma dostatočne široká?
- Kto bude podcast počúvať (staršie alebo mladšie deti, učitelia, rodičia...)?
- Ako sa moderátori/hostia dostanú k potrebným informáciám?

Ako sme to urobili my?

Téma nášho podcastu bola široká možno až príliš - veď kníh, o ktorých sa môžeme rozprávať je nekonečne veľa. Otázka teda znela: "Ktoré knihy zaujmú aj odradených čitateľov?"

Rozbehnutých čitateľov som poprosila, aby spísali zoznam kníh, ktoré sa im v poslednom čase páčili. Zároveň som im predstavila program "Naša trieda číta", kde si opäť vybrali len tie tituly, ktoré ich zaujali. Vznikol tak zoznam štyridsiatich kníh, ktoré by mohli baviť aj iné deti. Bolo dôležité mať vybrané príbehy "poruke", a tak sme oslovili rodičov. S ich podporou sme všetky knihy zo zoznamu zakúpili priamo do školskej/triednej knižnice.

Podpora témy podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Ktoré aktivity pomôžu predstaviť podcast a jeho tému?
- Ako podporiť záujem detí o tému, ktorej sa podcast bude venovať.

Ako sme to urobili my?

Keďže témou nášho podcastu sú knihy, pripravili sme viacero paralelných aktivít, ktoré mali tému čítania podporiť. V úvode školského roka sme zorganizovali knižný swap. Neskôr sme rozbehli program "Pozri, kto číta!", ktorý deťom predstavil zaujímavé čítajúce osobnosti. V škole nás navštívili majster sveta v street workout, poetka, moderátorka či šéfredaktorka detského časopisu. Všetci sa snažili deťom ukázať, že kniha môže byť príjemným spoločníkom.

Názov podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Čo je témou môjho podcastu?
- Aké je vekové zloženie publika?
- Má byť názov veselý alebo "seriózny"?

Ako sme to urobili my?

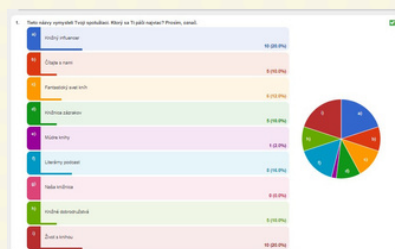
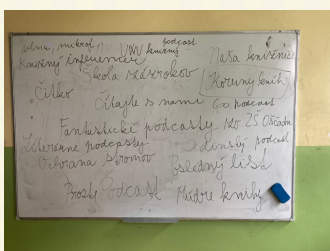
Na hodine slovenského jazyka sme urobili brainstorming. Zadanie znelo: "Vymysli názov, ktorý bude vystihovať, že

- témou podcastu sú knihy,
- čítanie je príjemnou činnosťou,
- chceme osloviť čo najviac spolužiakov."

Zo zozbieraných návrhov sme vytvorili online anketu. O názve podcastu tak mohli rozhodnúť všetci žiaci, rodičia i učitelia. Týmto spôsobom sme budúci podcast zároveň medializovali.

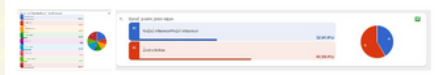

Neváhajte zapojiť do prípravy podcastu aj kolegov a rodičov!

Školskou knižnicou bude deti sprevádzať podcast „Život s knihou“

Názov školského podcastu je oficiálny. Z návrhov našich šiestakov ste hlasovaním vybrali svojho favorita. Knižky, ktoré sa oplatí prečítať, vám už na jar predstavíme v podcaste **ŽIVOT S KNIHOU**. Veľmi pekne ďakujeme všetkým deťom, rodičom a učiteľom, ktorí sa do hlasovania zapojili.

Logo podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Čo je témou môjho podcastu?
- Aké je vekové zloženie publika?
- Má byť logo veselé alebo "seriózne"?
- Využijem ilustráciu alebo grafiku?

Ako sme to urobili my?

Na hodine výtvarnej výchovy dostali žiaci zadanie:
"Vytvorte logo, ktoré bude najlepšie vystihovať, že

- ide o školský podcast,
- hlavnou témou sú knihy,
- je určený pre žiakov základnej školy,
- má byť hravé/veselé,
- má vzbudzovať príjemné pocity."

Každý žiak vytvoril vlastný návrh a následne prebehlo triedne hlasovanie. Hotovú ilustráciu môžete upraviť do "grafickejšej" podoby (napr. v programe Canva). Mojim žiakom sa grafika (viď nižšie) nepáčila a ich názor som rešpektovala. Ostali sme preto pri pôvodnej ilustrácii, ktorú sme len čiastočne dokreslili v programe Photoshop.

Výber moderátorov

Otázky, ktoré si treba položiť:

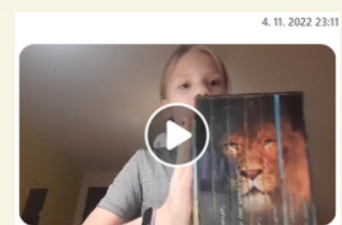
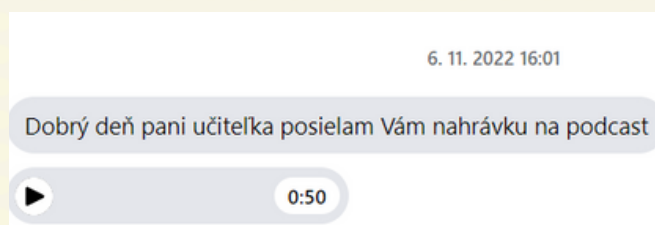
- Koľko moderátorov bude mať podcast?
- Je moderátor dostatočne zodpovedný?
- Je moderátor zorientovaný v téme?
- Má príjemný hlas, dobre artikuluje?
- Dokáže pohoťovo reagovať?

Ako sme to urobili my?

Na začiatku sme si stanovili, že podcast bude mať dvoch moderátorov. Konkurz sme vyhlásili cez školskú stránku. Úlohou detí bolo nahráť minútovú vizitku - predstaviť seba, svoje koníčky, obľúbené knihy či miesta. Nebojte sa minútového rozsahu, na posúdenie farby hlasu, plynulosti vyjadrovania a kreativity to celkom stačí. Pri samotnom výbere moderátorov sme sa nehanbili požiadať o pomoc. Spojili sme sa s profesionálmi z FMK UCM v Trnave. Doktorka Ľubica Botôšová si vizitky vypočula a odporučila najvhodnejších kandidátov. Týmto spôsobom sme zároveň zabezpečili transparentnosť celého konkurzu.

Od prvotného nadšenia k reálnemu nahratiu vizitky je dlhá cesta. Neľakajte sa, ak získate len niekoľko nahrávok - sú to tí praví nadšenci, vďaka ktorým podcast naozaj vznikne.

Príprava moderátorov a hostí

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Mám tému dostatočne naštudovanú?
- Kto budú moji hostia?
- Aké otázky im položím?
- Ako sa rozcvičím pred nahrávaním?

Ako sme to urobili my?

Pri príprave moderátorov a hostí nám opäť pomohli ochotní profesionáli z FMK UCM v Trnave. Pod vedením doktorky Ľubice Bôtošovej absolvovali vybraní žiaci mediálny tréning v našej škole. Jeho obsahom bola dychová a artikulačná rozcvička, štruktúra a úprava textu, otvorené otázky, klišé otázky, neverbálna komunikácia v štúdiu, rozsah viet, zrozumiteľnosť informácií, prestávka v reči... Druhý tréning absolvovali žiaci priamo na pôde FMK UCM v Trnave, kde sme pod záštitou Školiaceho mediálneho centra nakrútili aj prvý diel podcastu.

Mediálny tréning môže byť pre žiakov náročný. Až teraz si uvedomia, čo všetko nahrávanie podcastu zahŕňa. Nezabudnite ich povzbudiť a oceniť úsilie, ktoré už projektu venovali.

Scenár podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

- Aký dlhý má podcast byť?
- Koľko moderátorov a hostí bude mať každý diel?
- Koľko stálych rubriík bude mať podcast?
- Bude súčasťou podcastu súťaž pre poslucháčov?

Ako sme to urobili my?

Na základe diskusie s deťmi sme sa rozhodli, že náš podcast by nemal presiahnuť 15 minút - dá sa vypočítať cez veľkú prestávku a nezačne nudiť. Zvolili sme formu dvaja na dvoch - teda dvaja moderátori a dvaja hostia. Obaja hostia majú prečítanú rovnakú knihu, každý z nich ju však môže hodnotiť zo svojho pohľadu - obľúbená postava, obľúbená situácia, najvtipnejšia scéna, kvalita ilustrácií... Scenár vzniká na základe "neoficiálneho" nakrúcania, kedy deti voľne rozprávajú o danej knižke - moderátori sa pýtajú, čo ich zaujalo, rozosmialo, ako sa ku knižke dostali atď. Na základe prvotných odpovedí pripravíme scenár, ktorý si však deti ďalej prispôsobujú a upravujú. Až potom sa pustíme do "skutočného" nahrávania. Súčasťou podcastu sú stále rubriky: Host' odporúča, Knižná šifra a Behind the scenes. Vďaka nim môžu na podcaste participovať aj ostatní učitelia (Host' odporúča) a žiaci školy (príprava a hádanie knižnej šifry). Mimochodom, odmenou pre výhercov knižnej šifry je domáca čokoláda, ktorú šiestaci vyrábajú na hodinách techniky.

Technická príprava podcastu

Otázky, ktoré si treba položiť:

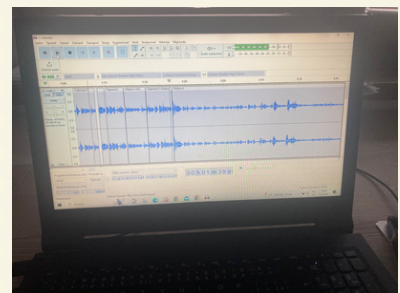
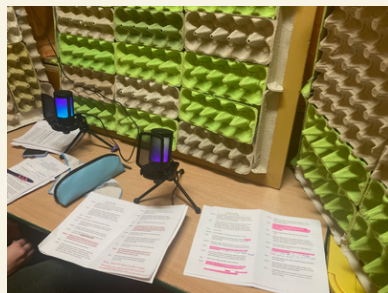
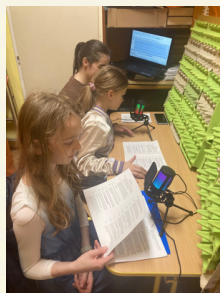
- Mám vhodnú miestnosť na nahrávanie?
- Ako odhlučním priestor?
- Koľko mikrofónov budem potrebovať?
- V ktorom programe budem nahrávku upravovať a strihať?

Ako sme to urobili my?

Technickú stránku podcastu sme konzultovali s FMK UCM v Trnave. Dobré rady nám poskytol doktor Miroslav Kapec. Vstupné náklady nie sú veľké, potrebujete mikrofón, notebook a počítačový program na úpravu zvuku. V našom podcaste sa stretávajú štyria žiaci, preto používame 2 ks mikrofónu FIFINE A6V - jeden stojí približne 40 EUR. Striháme v programe Audacity, ktorý je veľmi intuitívny a voľne dostupný na internete. Pre samotné nahrávanie si vyberte malú miestnosť – čím viac nábytku, tým lepšie. Okolo mikrofónu umiestnite kartóny, na ktoré nalepíte obyčajné obaly z vajíčok. Zvuk sa bude pekne lámať a poslucháčov nevyruší ozvena. Ich výrobu zvládnu deti na hodine techniky.

So strihom vám, pravdepodobne, dokážu pomôcť žiaci, nebojte sa ich opýtať.

Ako podcast dostať k poslucháčom?

Otázky, ktoré si treba položiť:

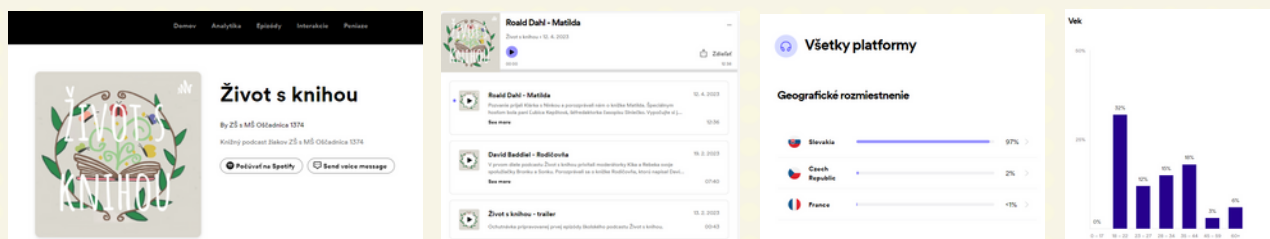
- Ktoré streamovacie služby chcem využiť?
- Bude mať podcast vlastný profil na sociálnych sieťach?

Ako sme to urobili my?

Pre podcast sme si vybrali službu Anchor, ktorá je prepojená s platformou Spotify. Registráciu urobíte na stránke anchor.fm, pripravte si e-mail, pod ktorým sa budete prihlasovať. Po prihlásení uvediete názov a popis podcastu, nahráte logo a okamžite môžete nahrávať jednotlivé zvukové súbory. Služba vám vygeneruje verejne dostupný link, ktorý môžete zdieľať na školskej stránke alebo sociálnych sieťach. Takto si váš podcast pohodlne vypočuje každý, kto na odkaz klikne. Služba Anchor poskytuje analýzu všetkých častí - počet originálnych vypočutí, veľkosť a zloženie publika, výkonnosť podcastu atď.

Ak má Váš podcast profil na sociálnej sieti, dovoľte žiakom spravovať ho. Pravdepodobne vás prekvapia originálnymi nápismi, ako podcast "spropagovať" medzi spolužiakmi.

Ako zapojiť žiakov, ktorí neradi rozprávajú?

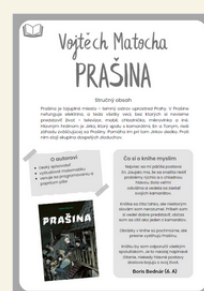
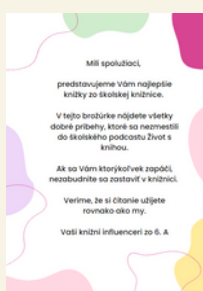
Otázky, ktoré si treba položiť:

- Ako do projektu podcastov zapojiť introvertov?
- Akú alternatívu ponúknuť čítajúcim žiakom, ktorí nechcú nahrávať podcast?

Ako sme to urobili my?

Aj v mojej triede sú žiaci, ktorí by si nikdy nesadli za mikrofón. Ja sama by som to v ich veku, pravdepodobne, neurobila, hoci som vášnivo rada čítala. Dôležitá preto bola aj otázka, ako projekt urobiť zmysluplným pre tie deti, ktoré sa s mikrofónom nekamarátia. Našli sme hneď dve možnosti:

- Knižná šifra - na jej vytvorenie potrebujete veľa obrázkov, takže ju pokojne môžu kresliť deti, ktoré do podcastu ísť nechcú. Aktivita sa dá krásne prepojiť s výtvarnou výchovou a zapojiť sa môže doslova celá škola.
- Zborník knižných recenzií ako podporný materiál k podcastu: deti, ktoré rady čítajú, ale nerady rozprávajú, môžu vytvoriť písomné recenzie knižiek, ktoré sa do podcastu zatiaľ nedostali. Z pripravených recenzií vytvorte zborníček - napríklad v programe Canva. Potom ho už stačí len vytlačiť a nechať voľne k dispozícii vo všetkých triedach. Takto sa knižným influencerom môže stať každé dieťa bez ohľadu na to, či je extrovertom alebo introvertom.

Čo o projekte povedali žiaci?

Hlavne ma bavilo, že sme robili podcast a dali sme si na tom námahu. Ďakujem za cestu do Trnavy, bolo tam mega super.

Bola som šťastná, že som vyhrala knižnú šifru.

Je to super projekt a určite by som sa chcela ešte objaviť v ďalšom podcaste. (Bronka)

Veľmi sa mi páčil nápad s podcastom a knižnou šifrou. Páči sa mi, že knižná šifra je spojená s výtvarnou výchovou a deti musia zistiť, o akú knihu ide. (Linda)

Dominik Klimek bol z hostí určite najlepší, ale aj ostatní boli super a dozvedel som sa zaujímavé veci. A Trnava bola strašne dobrá, pomohla mi s mojimi začiatkami na youtube. (Martin)

Veľmi ma bavilo, keď sem chodili všelijakí hostia. V podcastoch by sme určite mali pokračovať ďalej, ale je to aj únavné, keď natáčame dlho. V Trnave to bolo úplne mega. Tento projekt je rozhodne lepší ako normálna literatúra. (Kika)

Veľmi sa mi to páčilo, hlavne v Trnave. Keď som vystupovala v podcaste, tak mi to veľmi pomohlo, lebo som vždy bola strašný introvert, ale teraz je to už lepšie. (Sonka)

Páčil sa mi výlet do Trnavy. Podcasty sú good, ale ešte som v žiadnom nebola, takže nemám to otestované. V knižnici ma nebavia všetky knihy, ale niektoré sa mi páčili. Tie workshopy boli tiež dobré, veľa som sa naučila. (Mirka)

Bavilo ma to, pretože sa tu konečne niečo dialo, ale hlavne kvôli Trnave, tam to bolo super. Bol to naj rok v škole. (Martin)

Kde si můžem váš podcast vypočít'?

Vydala: ZŠ s MŠ Oščadnica 1374

Text: Martina Vojtušová

Layout: Martina Vojtušová

Autori fotografií: Martin Palkovič, Martina Vojtušová

Školský rok: 2022/2023
